

Регіональне управління та місцеве самоврядування

УДК 351:338

Ломака Олександр Олександрович

*аспірант кафедри управління персоналом та підприємництва
Навчально-наукового інституту «Інститут державного управління»
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*

Lomaka Oleksandr

*Postgraduate Student of the
Department of Personnel Management and Entrepreneurship
Educational and Scientific Institute “Institute of Public Administration” of
V. N. Karazin Kharkiv National University
ORCID: 0000-0002-0206-0723*

**ОСНОВНІ СКЛАДОВІ КОМПЛЕКСНОГО МЕХАНІЗМУ
РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПРОМИСЛОВОЇ ПОЛІТИКИ НА
РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ**

**THE MAIN COMPONENTS OF THE COMPLEX MECHANISM FOR
THE IMPLEMENTATION OF STATE INDUSTRIAL POLICY AT THE
REGIONAL LEVEL**

***Анотація.** У статті розглянуто основні складові комплексного механізму реалізації державної промислової політики на регіональному рівні. Промислова політика будь-якої країни має суттєвий вплив на розвиток економіки держави. Ця політика охоплює як внутрішні, так і зовнішні сфери діяльності, диктуючи пріоритети зростання та сприяючи стабільному економічному розвитку на всіх етапах економічних циклів. Ретельно спланована та реалізована державна промислова політика може спрямувати прогрес реального сектору економіки на більш стійкі та вигідні зміни, що зрештою призведе до стабільного соціально-економічного*

розвитку країни. Промислова політика реалізується через свій механізм, визначений сукупністю способів, інструментів і правил їх застосування для досягнення поставлених завдань.

Метою статті є визначення основних складових комплексного механізму реалізації державної промислової політики на регіональному рівні.

Визначено, що у загальному вигляді комплексний механізм реалізації регіональної промислової політики можна визначити як сукупність механізмів, форм, методів та інструментів, за допомогою яких органи державного управління та місцевого самоврядування при взаємодії з менеджментом промислових організацій здатні надавати позитивний вплив на процеси розвитку регіонального промислового комплексу. Структура комплексного механізму може складатись з суб'єкту, об'єкту, мети, завдання, принципів, функції, зворотній зв'язок, а також нормативно-правового, економіко-фінансового, організаційно-адміністративного та інформаційно-комунікативного механізму.

Комплексний механізм реалізації державної промислової політики на регіональному рівні забезпечує систематичний та організований підхід до розвитку промисловості в регіоні. Він враховує економічні, екологічні, соціальні та інші аспекти, сприяє створенню сприятливого середовища для промислового розвитку та забезпечує досягнення стратегічних цілей регіональної промисловості.

Ключові слова: держава, державне управління, промислова політика, державна промислова політика, регіональний рівень.

Summary. The article examines the main components of a complex mechanism for the implementation of state industrial policy at the regional level. The industrial policy of any country has a significant impact on the development of the state's economy. This policy covers both domestic and foreign spheres of

activity, dictating growth priorities and promoting stable economic development at all stages of economic cycles. A carefully planned and implemented state industrial policy can direct the progress of the real sector of the economy to more sustainable and beneficial changes, which will ultimately lead to stable socio-economic development of the country. Industrial policy is implemented through its mechanism, defined by a set of methods, tools and rules for their application to achieve the set goals.

The purpose of the article is to determine the main components of the complex mechanism of implementation of state industrial policy at the regional level.

It was determined that, in general, the complex mechanism for the implementation of regional industrial policy can be defined as a set of mechanisms, forms, methods and tools, with the help of which state administration and local self-government bodies, in interaction with the management of industrial organizations, are able to exert a positive influence on the development processes of the regional industrial complex. The structure of a complex mechanism can consist of a subject, object, goal, task, principles, function, feedback, as well as a normative-legal, economic-financial, organizational-administrative and information-communication mechanism.

The complex mechanism of implementation of state industrial policy at the regional level provides a systematic and organized approach to the development of industry in the region. It takes into account economic, ecological, social and other aspects, contributes to the creation of a favorable environment for industrial development and ensures the achievement of strategic goals of regional industry.

Key words: *state, public administration, industrial policy, state industrial policy, regional level.*

Постановка проблеми. Промислова політика реалізується через свій механізм, визначений сукупністю способів, інструментів і правил їх

застосування для досягнення поставлених завдань. Склад механізму визначається принципом його дії, в результаті якого відбувається трансформація впливу однієї складової частини на іншу для забезпечення виконання певної функції та досягнення необхідного результату. Зі збільшенням числа і ролі гнучких зв'язків на виконання функції механізму впливають випадкові фактори, що робить зв'язки між складовими елементами то жорсткими, то гнучкими.

Головне призначення механізму реалізації державної промислової політики на регіональному рівні в тому, що він дозволяє розкрити процес перекладу абстрактно поставлених цілей в практичну реалізацію заходів щодо їх досягнення. Для досягнення поставлених цілей вкрай важливо розглядати механізм як щось більше, ніж просто теоретичні основи та наукові висновки. Він передбачає реальні зміни та дії, які переводять частини економічних систем з одного стану в інший. Таким чином він забезпечує державний вплив і поступове просування до бажаних результатів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні і практичні аспекти державної промислової політики розглянуті в працях як зарубіжних, так і вітчизняних вчених. Вагомий внесок у дослідження промислової політики зробили такі вчені Дейнеко Л.В. [11], Кизим М.О. [7], Кіндзерський Ю.В. [6], Клименко Л.П., [12], Онєшко С. [7], Шелудько Е.І. [11], Тарасова Н.В. [12], Хаустова В.Є. [15] М.М. Якубовський [11] та ін. Стосовно механізмів державного управління у різних сферах соціально-економічних відносин, то змістовними є праці наступних авторів Ганцюк Т. [2], Демешок О.О. [3], Дегтяр А.О. [4] Древаль Ю.Д. [5] Слободян О.С. [14] Однак, незважаючи на численні дослідження, слід зазначити наявність низки невивчених питань у сфері теоретико-методологічних підходів до комплексного механізму реалізацій державної промислової політики саме на регіональному рівні, що свідчить про актуальність обраної тематики цієї

статті.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є визначення основних складових комплексного механізму реалізації державної промислової політики на регіональному рівні.

Виклад основного матеріалу. Визначити механізм реалізації державної промислової політики, можливо через його структурні елементи, такі як мета, завдання, суб'єкт та об'єкт, принципи, функції, зворотній зв'язок [2; 3; 4; 5]. На нашу думку даний механізм повинен носити комплексний характер та складатись із функціональних механізмів реалізації державної промислової політики на регіональному рівні, а саме: нормативно-правового, економіко-фінансового, організаційно-адміністративного та інформаційно-комунікативного механізму, які у свою чергу мають арсенал власних методів, засобів та інструментів (див. табл. 1).

Таблиця 1

Складові комплексного механізму реалізації державної промислової політики на регіональному рівні

Складові механізму	Зміст
Мета	Головна мета механізму реалізації регіональної промислової політики полягає в забезпеченні сталого розвитку промисловості в конкретному регіоні.
Завдання	<ul style="list-style-type: none">- створення нових робочих місць у промисловості.- підвищення конкурентоспроможності промислової продукції України на світовому ринку.- зменшення рівня регіональної нерівності.- покращення якості життя населення в регіонах.
Суб'єкт та об'єкт	Суб'єкт: органи державної влади та місцевого самоврядування; промислові підприємства; громадські організації, фінансові установи. Об'єкт: промислові сектори та підприємства, що діють в конкретному регіоні, регіональний промисловий комплекс.
Принципи	<ul style="list-style-type: none">- прозорості та відкритості;- сталого розвитку промисловості в регіоні;- партнерства, інтегрованості;- гнучкості та адаптивності до змін у соціально-економічному середовищі;- врахування місцевих особливостей;- конкурентоспроможності;- ефективності.
Функції	Планування: розробка стратегій, планів та програм для розвитку

	промисловості в регіоні. Координації: різних учасників, таких як урядові органи, промислові підприємства, громадські організації та інші стейкхолдери. Фінансування: фінансова підтримка регіональних промислових проектів та ініціатив; Регулювання: розробка та впровадження нормативних актів та регуляторних інструментів діяльності промислових підприємств; Підтримка підприємств: консультаційна, фінансова допомога, інноваційні програми, підтримка експорту, підвищення кваліфікації працівників; Інформування та комунікація: інформування та комунікація між різними стейкхолдерами.
Функціональні механізми	Нормативно-правовий; Економіко-фінансовий; Організаційно-адміністративний; Інформаційно-комунікативний.
Зворотній зв'язок	Моніторинг, контролінг та оцінка результатів впровадження політичних заходів.

Джерело: розроблено автором

Таким чином у загальному вигляді комплексний механізм реалізації регіональної промислової політики можна визначити як сукупність механізмів, форм, методів та інструментів, за допомогою яких органи державного управління та місцевого самоврядування при взаємодії з менеджментом промислових організацій здатні надавати позитивний вплив на процеси розвитку регіонального промислового комплексу.

Враховуючи, що комплексний механізм реалізації промислової політики, необхідно здійснювати на основі законодавства, пропонуємо перш за все розглянути нормативно-правовий механізм.

Нормативно-правовий механізм реалізації державної промислової політики на регіональному рівні включає систему правових норм, законодавчих актів та регулятивних засобів, які регулюють діяльність у сфері промисловості на регіональному рівні [8, с. 191]. Цей механізм має на меті створення правової бази та правил, які сприяють розвитку та реалізації промислової політики.

Як і будь-яка сфера суспільних відносин, економічні відносини, що складаються між господарюючими суб'єктами, а також між господарюючими суб'єктами і державою при організації виробництва промислової продукції, при виробництві та реалізації промислової

продукції, є об'єктом регулювання з позиції держави [11, с. 121].

Державне регулювання відрізняється від інших видів регулювання (саморегулювання, договірної регулювання) насамперед засобом, за допомогою якого здійснюється регулюючий вплив [1, с. 98]. Таким засобом при здійсненні державного регулювання є нормативний правовий акт.

Наступною складовою комплексного механізму реалізації державної промислової політики на регіональному рівні є економіко-фінансовий механізм.

Економіко-фінансовий механізм реалізації державної промислової політики на регіональному рівні включає набір заходів, що спрямовані на забезпечення економічної стійкості та фінансової підтримки розвитку промисловості в регіоні [10, с. 121]. На нашу думку основними його складовими мають бути: інвестиційна та інноваційна діяльність, державно-приватне партнерство; формування кластерів; публічні закупівлі; включення у глобальні ланцюги вартості; субсидії, субвенції, бюджетні кредити, податкові пільги.

Визначальним елементом економіко-фінансового механізму реалізації державної промислової політики на регіональному рівні є інвестиційна складова. Основні впливи інвестицій на реалізацію промислової політики такі: стимулювання розвитку промисловості; впровадження нових технологій; розвиток людського капіталу; привабливість інвестиційного клімату; розширення експортного потенціалу; інвестиції допомагають розвивати експортно орієнтовану промисловість та забезпечують підвищення експортного потенціалу країни.

Потрібно відзначити, що впровадження інновацій сприяє підвищенню конкурентоспроможності промислових підприємств, стимулює економічне зростання, сприяє розвитку нових галузей промисловості та підтримує науково-дослідницьку діяльність [15, с. 211].

Державно-приватне партнерство відображає співпрацю між

державою і приватним сектором з метою розвитку промисловості та стимулювання економічного зростання.

Кластери не є абсолютною новацією в господарській практиці, але лише в останні десятиліття вони стають об'єктом та інструментом державної промислової політики [7, с. 25]. Такий підхід передбачає об'єднання галузевих підприємств, науково-дослідних установ, урядових органів та інших зацікавлених сторін з метою створення сприятливих умов для розвитку певної галузі в конкретному регіоні.

Важливою складовою економіко-фінансового механізму реалізації державної промислової політики на регіональному рівні є підхід який полягає у формуванні промислової політики, орієнтованої на включення в глобальні ланцюжки вартості.

Державні закупівлі або публічні закупівлі, які можуть відігравати важливу роль у формуванні регіональної промислової політики [12, с. 247]. Публічні закупівлі є важливим інструментом реалізації регіональної промислової політики України. Вони дозволяють державним органам закуповувати товари, роботи та послуги від українських підприємств, що сприяє розвитку промисловості та створенню нових робочих місць у регіонах.

Останньою складовою економіко-фінансового механізму реалізації державної промислової політики на регіональному рівні є субсидії, субвенції, бюджетні кредити та податкові пільги, які можуть використовуватись для стимулювання розвитку промисловості в конкретному регіоні.

Наступною складовою комплексного механізму реалізації державної промислової політики на регіональному рівні є організаційно-адміністративний механізм, який включає набір структурних та адміністративних заходів, що забезпечують ефективне управління і координацію виконання промислової політики. На нашу думку основними

інструментами організаційно-адміністративного механізму реалізації державної промислової політики на регіональному рівні є: розробка стратегій та планів; розподіл ресурсів; кадровий потенціал; інститути підтримки; розвиток інфраструктури; екологічний контроль.

Розробка стратегій та планів є важливою складовою організаційно-адміністративного механізму реалізації регіональної промислової політики. Ці стратегії та плани визначають загальні напрями розвитку промисловості в регіоні, визначають конкретні цілі, завдання та заходи, які необхідно виконати для досягнення цих цілей [13, с. 20].

Розподіл ресурсів при формуванні регіональної промислової політики є важливим етапом, який передбачає визначення і раціональний розподіл доступних ресурсів для досягнення поставлених цілей політики [11, с. 121]. Ресурси можуть включати фінансові, людські, матеріальні, технічні та інші ресурси, необхідні для розвитку промисловості в регіоні.

Кадровий потенціал є одним з ключових аспектів при реалізації регіональної промислової політики. Ефективне управління кадрами та розвиток людського капіталу в регіоні можуть сприяти створенню конкурентоспроможної індустріальної бази та прискорити його економічний розвиток [2, с. 62].

Основними видами інфраструктури які потребують розвитку є: транспортна інфраструктура; енергетична інфраструктура; інформаційно-комунікаційна інфраструктура; індустріальні парки та спеціалізовані зони; урбаністичне планування та земельне господарство.

Вагомість екологічного контролю при реалізації регіональної промислової політики, полягає в тому, що він спрямований на забезпечення сталого розвитку промисловості та захист довкілля.

Інформаційно-комунікативний механізм реалізації регіональної промислової політики – це система засобів та методів забезпечення ефективного взаємодії між бізнесом та державою з метою розвитку

економіки та покращення умов для бізнесу на регіональному рівні [9, с. 365]. Далі пропонуємо розглянути основні засоби цього механізму: інформаційно-комунікаційна інфраструктура; інформаційно-аналітичні центри; взаємодія із ЗМІ; суспільно-державний діалог «бізнес влада»; бази даних; регіональний промисловий маркетинг; моніторинг та оцінка.

Здійснення систематичного моніторингу та оцінки реалізації регіональної промислової політики. Це дозволяє оцінювати результативність політики, виявляти потреби та проблеми, вносити коригування до стратегії та заходів.

Всі ці елементи сприяють покращенню обміну інформацією, залученню зацікавлених сторін, створенню сприятливих умов для розвитку промисловості в регіоні та ефективній реалізації промислової політики.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Таким чином розглянуті основні складові комплексного механізму реалізації державної промислової політики на регіональному рівні. На нашу думку структура комплексного механізму може складатись з суб'єкту, об'єкту, мети, завдання, принципів, функції, зворотній зв'язок, а також нормативно-правового, економіко-фінансового, організаційно-адміністративного та інформаційно-комунікативного механізму.

Нормативно-правовий механізм реалізації державної промислової політики на регіональному рівні включає систему правових норм, законодавчих актів та регулятивних засобів, які регулюють діяльність у сфері промисловості на регіональному рівні. Цей механізм має на меті створення правової бази та правил, які сприяють розвитку та реалізації промислової політики.

Економіко-фінансовий механізм складається з наступних засобів та інструментів: інвестиційної та інноваційної діяльності, державно-приватного партнерства; формування кластерів; публічних закупівель;

включення у глобальні ланцюги вартості; субсидії, субвенції, бюджетні кредити, податкові пільги.

Основними інструментами організаційно-адміністративного механізму реалізації державної промислової політики на регіональному рівні є: розробка стратегій та планів; розподіл ресурсів; кадровий потенціал; інститути підтримки; розвиток інфраструктури; екологічний контроль.

Інформаційно-комунікативний механізм містить такі основні засоби: інформаційно-комунікаційну інфраструктуру; інформаційно-аналітичні центри; взаємодію із ЗМІ; суспільно-державний діалог «бізнес влада»; бази даних; регіональний промисловий маркетинг; моніторинг та оцінка.

Підсумовуючи, важливо визнати, що комплексний механізм реалізації промислової політики на регіональному рівні все ще перебуває в початковій формі та є гіпотезою. Це пояснюється тим, що на даний момент він спиратися на суто теоретичну основу, відповідно є одним з варіантів для подальших наукових розвідок та удосконалень у даному напрямку.

Література

1. Виклики майбутнього для промислового розвитку України: наукова доповідь / за ред. д-ра екон. наук Л.В. Дейнеко. Київ: НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». 2022. 184 с.
2. Ганцюк Т. До проблеми визначення елементів комплексного механізму державного управління. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2014. Вип. 3. С. 17-26.
3. Демешок О.О. Механізм формування та реалізація промислової політики: концепт та системоутворюючі регулятори. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2014. Вип. 2. С. 190-194.
4. Дегтяр А.О. Механізми прийняття управлінських рішень органами державної влади щодо соціально-економічного розвитку регіонів: монограф. / за ред. А.О. Дегтяра. Харків: ХарРІ НАДУ Вид-во

- “Магістр”, 2006. 299 с.
5. Древаль Ю.Д. До питання про сутність та зміст механізмів державного управління. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія : Державне управління.* 2014. Вип. 1. С. 57–63.
 6. Кіндзерський Ю.В. Промисловість України: стратегія і політика структурно-технологічної модернізації: монограф. НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Київ: [б. в.], 2013. 536 с.
 7. Кизим М. О. Промислова політика та кластеризація економіки України: монограф. Нац. акад. наук України, Н.-д. центр індустр. пробл. розв. Харків: ІНЖЕК, 2011. 301 с.
 8. Механізми реалізації регіональної політики: оцінка ефективності та напрями удосконалення: монограф. / наук. ред. С. Л. Шульц; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України». Львів, 2018. 205 с.
 9. Онешко С. Модель реалізації промислової політики в Україні на основі концепції «Індустрія 4.0». *Наукові перспективи.* 2023. № 1(31). С. 364-374.
 10. Пельтек Л.В. Розвиток регіональної промислової політики держави: теорія, методологія, механізми: монограф. НАН України, Рада по вивч. продукт. сил України, Чорномор. держ. ун-т ім. П. Могили. Миколаїв: Вид-во ЧДУ, 2010. 265 с.
 11. Промислова політика посткризової економіки: монограф. / Л.В. Дейнеко, М.М. Якубовський, Е.І. Шелудько та ін.]; за ред. Л.В. Дейнеко, М.М. Якубовського; НАН України, ДУ «Ін-т економ. та прогноз. НАН України». Київ: Ін-т економ. та прогноз. НАН України, 2014. 315 с.
 12. Промисловість України: тенденції, проблеми, перспективи: монограф. / Н.В. Тарасова, Л.П. Клименко, В.М. Ємельянов та ін. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2011. 320 с.

13. Скорік К.А. Сучасні теорії та концепції промислової політики в західній науковій літературі. *Економічний вісник Донбасу*. 2020. № 2 (60). С. 19–28.
14. Слободян О.С. Механізми реалізації активної промислової політики. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління : зб. наук. пр. / Нац. ун-т цив. захисту України*. Харків, 2019. Вип. 1(10). С. 374-380.
15. Хаустова В.Є. Промислова політика в Україні: формування та прогнозування: монограф. Харків: ІНЖЕК, 2015. 380 с.

References

1. Deineko, L.V. (2022). *Vyklyky maibutnoho dlia promyslovoho rozvytku Ukrainy* [Future challenges for the industrial development of Ukraine]. Kyiv: NAN Ukraine, DU «In-t ekon. ta prohnoz. NAN Ukraine» [in Ukrainian].
2. Hantsiuk, T. (2014). *Do problemy vyznachennia elementiv kompleksnoho mekhanizmu derzhavnoho upravlinnia* [To the problem of defining the elements of the complex mechanism of state administration] *Derzhavne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia*, 3, 17-26 [in Ukrainian].
3. Demeshok, O.O. (2014). *Mekhanizm formuvannia ta realizatsiia promyslovoi polityky: kontsept ta systemoutvoriuiuchi rehuliatory* [Mechanism of formation and implementation of industrial policy: concept and system-forming regulators] *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, 2, 190-194 [in Ukrainian].
4. Diehtiar, A.O. (2006). *Mekhanizmy pryiniattia upravlinskykh rishen orhanamy derzhavnoi vlady shchodo sotsialno-ekonomichnoho rozvytku rehioniv* [Mechanisms of management decision-making by state authorities regarding socio-economic development of regions]. Kharkiv: KharRI NADU Vyd-vo “Mahistr” [in Ukrainian].

5. Dreval, Yu.D. (2014). Do pyannia pro sutnit ta zmist mekhanizmiv derzhavnoho upravlinnia [To the question of the essence and content of mechanisms of state administration]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu tsyvilnoho zakhystu Ukrainy. Serii : Derzhavne upravlinnia*, 1, 57–63 [in Ukrainian].
6. Kindzerskyi, Yu.V. (2013). Promyslovist Ukrainy: stratehiia i polityka strukturno-tekhnologichnoi modernizatsii [Industry of Ukraine: strategy and policy of structural and technological modernization]. Kyiv: [b.v.] [in Ukrainian].
7. Kyzym, M. O. (2011). Promyslova polityka ta klasteryzatsiia ekonomiky Ukrainy [Industrial policy and clustering of the economy of Ukraine]. Kharkiv: INZhEK [in Ukrainian].
8. Shults, S. L. (2018). Mekhanizmy realizatsii rehionalnoi polityky: otsinka efektyvnosti ta napriamy udoskonalennia [Mechanisms of implementation of regional policy: evaluation of effectiveness and areas of improvement]. Lviv: «Instytut rehionalnykh doslidzhen imeni M. I. Dolishnoho NAN Ukrainy» [in Ukrainian].
9. Oneshko, S. (2023). Model realizatsii promyslovoi polityky v Ukraini na osnovi kontseptsii «Industriia 4.0» [Model of implementation of industrial policy in Ukraine based on the concept of "Industry 4.0"]. *Naukovi perspektyvy*, 1(31), 364-374 [in Ukrainian].
10. Peltek, L.V. (2010). Rozvytok rehionalnoi promyslovoi polityky derzhavy: teoriia, metodolohiia, mekhanizmy [Development of regional industrial policy of the state: theory, methodology, mechanisms]. Mykolaiv: Vyd-vo ChDU [in Ukrainian].
11. Deineko, L.V., Yakubovskyi, M.M., Sheludko, E.I. (2014). Promyslova polityka postkryzovoi ekonomiky [Industrial policy of the post-crisis economy]. Kyiv: In-t ekonom. ta prohnoz. NAN Ukrainy [in Ukrainian].
12. Tarasova, N.V., Klymenko, L.P., Yemelianov, V.M. (2011). Promyslovist

Ukrainy: tendentsii, problemy, perspektyvy [Industry of Ukraine: trends, problems, prospects]. Mykolaiv: Vyd-vo ChDU im. Petra Mohyly [in Ukrainian].

13. Skorik, K.A. (2020). Suchasni teorii ta kontseptsii promyslovoi polityky v zakhidnii naukovii literaturi [Modern theories and concepts of industrial policy in Western scientific literature]. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu*, 2 (60), 19–28 [in Ukrainian].
14. Khaustova, V.Ie. (2015). Promyslova polityka v Ukraini: formuvannia ta prohnozuvannia [Industrial policy in Ukraine: formation and forecasting]. Kharkiv: INZhEK [in Ukrainian].
15. Slobodian, O.S. (2019). Mekhanizmy realizatsii aktyvnoi promyslovoi polityky [Mechanisms of active industrial policy implementation] *Visnyk Natsionalnoho universytetu tsyvilnoho zakhystu Ukrainy. Serii: Derzhavne upravlinnia*, 1(10), 374-380 [in Ukrainian]